

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

14 mai 2020*

„Trimitere preliminară – Directiva 2009/138/CE – Asigurare de protecție juridică – Articolul 201 – Dreptul deținătorului poliței de asigurare de a-și alege liber reprezentantul – Procedură judiciară – Noțiune – Procedură de mediere”

În cauza C-667/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Grondwettelijk Hof (Curtea Constituțională, Belgia), prin decizia din 11 octombrie 2018, primită de Curte la 25 octombrie 2018, în procedura

Orde van Vlaamse Balies,

Ordre des barreaux francophones et germanophone

împotriva

Ministerraad,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna A. Prechal, președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a treia, doamna L. S. Rossi (raportoare), și domnii J. Malenovský și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 octombrie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Orde van Vlaamse Balies și l'Ordre des barreaux francophones et germanophone, de F. Judo și de N. Goethals, avocat;
- pentru guvernul belgian, de C. Pochet, de L. Van den Broeck și de M. Jacobs, în calitate de agenți, asistați de S. Ronse, avocat, și de T. Quintes, advocaat;
- pentru Comisia Europeană, de H. Tserepa-Lacombe, de A. Nijenhuis și de F. Wilman, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: neerlandeza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 decembrie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 201 din Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) (JO 2009, L 335, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Orde van Vlaamse Balies și Ordre des barreaux francophones et germanophones (denumite în continuare „consiliile barourilor”), pe de o parte, și Ministerraad (Consiliul de Miniștri, Belgia), pe de altă parte, având ca obiect libertatea deținătorului poliței de asigurare, în cadrul unui contract de asigurare de protecție juridică, de a-și alege reprezentantul în cadrul unei proceduri de mediere.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 87/344/CEE

- 3 Directiva 87/344/CEE a Consiliului din 22 iunie 1987 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind asigurarea de protecție juridică (JO 1987, L 185, p. 77, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 186), care a fost abrogată prin Directiva 2009/138, prevedea la articolul 4:

„(1) Orice contract de asigurare de protecție juridică recunoaște în mod explicit că:

- (a) în cazul în care se face apel la un avocat sau la orice altă persoană cu calificare corespunzătoare potrivit legislației interne, pentru a apăra, reprezenta sau servi interesele persoanei asigurate în orice procedură judiciară sau administrativă, persoana asigurată are libertatea de a alege;

[...]

(2) Prin avocat se înțelege orice persoană care are dreptul să desfășoare activități profesionale sub una din denumirile prevăzute în Directiva 77/249/CEE a Consiliului din 22 martie 1977, pentru a facilita exercitarea efectivă de către avocați a libertății de a presta servicii [JO 1977, L 78, p. 17, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 46].”

Directiva 2009/138

- 4 Considerentul (16) al Directivei 2009/138 are următorul cuprins:

„Obiectivul principal al reglementării și supravegherii asigurărilor și reasigurărilor îl reprezintă protejarea corespunzătoare a deținătorilor de polițe de asigurare și a beneficiarilor. Prin beneficiar se înțelege orice persoană fizică sau juridică care are un drept în temeiul unui contract de asigurare. Alte obiective ale reglementării și supravegherii asigurărilor și reasigurărilor care ar trebui luate în considerare, însă fără a compromite obiectivul principal, sunt stabilitatea financiară și echitatea și stabilitatea piețelor.”

5 Titlul II din această directivă, intitulat „Dispoziții specifice privind asigurarea și reasigurarea”, cuprinde un capitol II privind „Dispoziții specifice asigurării generale”, a cărui secțiune 4, intitulată „Asigurarea de protecție juridică”, cuprinde articolele 198-205.

6 Articolul 198 din directiva menționată, intitulat „Domeniul de aplicare al prezentei secțiuni”, prevede la alineatul (1):

„Prezenta secțiune se aplică asigurării de protecție juridică menționate la clasa 17 din anexa I partea A, prin care o întreprindere de asigurare se angajează, contra plății unei prime, să suporte cheltuielile procedurii judiciare și să furnizeze alte servicii legate direct de acoperirea dată de asigurare, în special cu scopul de a:

[...]

(b) apăra sau reprezenta asiguratul în proceduri civile, penale, administrative sau de altă natură sau în legătură cu orice plângere împotriva acestuia.”

7 Articolul 201 din Directiva 2009/138, intitulat „Libertatea de a alege avocatul”, prevede:

„(1) Orice contract de asigurare de protecție juridică prevede în mod explicit că:

(a) în cazul în care se face apel la un avocat sau la orice altă persoană cu calificare corespunzătoare potrivit legislației interne, pentru a apăra, reprezenta sau servi interesele persoanei asigurate în orice procedură judiciară sau administrativă, persoana asigurată are libertatea de a alege;

[...]

(2) În sensul prezentei secțiuni, «avocat» înseamnă orice persoană care are dreptul să desfășoare activități profesionale sub una din denumirile prevăzute în [Directiva 77/249].”

Dreptul belgian

8 Articolul 156 din Legea privind asigurările din 4 aprilie 2014 (*Belgisch Staatsblad* din 30 aprilie 2014, p. 35487) avea următorul cuprins:

„Orice contract de asigurare de protecție juridică trebuie să prevadă în mod explicit cel puțin următoarele:

1° atunci când trebuie să se recurgă la o procedură judiciară sau administrativă, asiguratul este liber să aleagă un avocat sau orice altă persoană care, potrivit legii aplicabile procedurii, are calificările necesare pentru a-i apăra, reprezenta sau servi interesele.

[...]”

- 9 Articolul 2 din Legea de modificare a Legii din 4 aprilie 2014 privind asigurările și vizând garantarea liberei alegeri a unui avocat sau a oricărei alte persoane cu calificările impuse de legea aplicabilă procedurii pentru apărarea intereselor sale în orice fază judiciară, în cadrul unui contract de asigurare de protecție juridică din 9 aprilie 2017 (*Belgisch Staatsblad* din 25 aprilie 2017, p. 53207, denumită în continuare „Legea din 9 aprilie 2017”) prevede:

„La articolul 156 din Legea privind asigurările din 4 aprilie 2014, punctul 1° este înlocuit cu următorul text:

«1° atunci când trebuie să se recurgă la o procedură judiciară, administrativă sau de arbitraj, asiguratul este liber să aleagă un avocat sau orice altă persoană care, potrivit legii aplicabile procedurii, are calificările necesare pentru a-i apăra, reprezenta sau servi interesele și, în cazul unui arbitraj, al unei medieri sau a unei alte modalități extrajudiciare recunoscute de soluționare a litigiilor, o persoană având calificările necesare și desemnată în acest scop;».”

- 10 Din dosarul prezentat Curții reiese că Codul judiciar belgian, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Legea privind dispoziții diverse în materie de drept civil și dispoziții în vederea promovării unor modalități alternative de soluționare a litigiilor din 18 iunie 2018 (*Belgisch Staatsblad* din 2 iulie 2018, p. 53455, denumit în continuare „Codul judiciar”), prevede două modalități de mediere, și anume medierea extrajudiciară, prevăzută la articolele 1730-1733 din acest cod, și medierea judiciară, prevăzută la articolele 1734-1737 din codul menționat.
- 11 În ceea ce privește medierea extrajudiciară, aceasta poate fi propusă de oricare parte celorlalte părți înainte, în timpul sau după desfășurarea unei proceduri judiciare. Părțile desemnează mediatorul de comun acord sau cu intervenția unui terț pe care îl însărcinează cu această desemnare. Atunci când părțile ajung la un acord de mediere, acesta face obiectul unui înscris datat și semnat de părți și de mediator. În cazul în care mediatorul care a efectuat medierea este autorizat de Comisia Federală de Mediere, părțile, sau una dintre părți, pot supune acordul de mediere pentru omologare la instanța competentă. Aceasta nu poate refuza respectiva omologare decât dacă acordul este contrar ordinii publice sau dacă acordul obținut la finalul unei medieri familiale este contrar intereselor copiilor minori. Ordonanța de omologare are efectele unei hotărâri judecătorești, astfel încât acordul omologat dobândește forță executorie.
- 12 În ceea ce privește medierea judiciară, aceasta presupune că instanța sesizată cu un litigiu poate, la cererea comună a părților sau din proprie inițiativă, dar cu acordul acestora, să dispună o mediere, atât timp cât cauza nu a fost luată în mod deliberat. Instanța rămâne sesizată cu cauza pe durata medierii și poate adopta în orice moment orice măsură pe care o consideră necesară. De asemenea, aceasta poate, la cererea mediatorului sau a uneia dintre părți, să pună capăt medierii. În cazul în care medierea a dus la încheierea unui acord de mediere, chiar și parțial, părțile, sau una dintre părți, pot solicita instanței să omologheze acest acord, omologarea neputând fi refuzată decât atunci când acordul este contrar ordinii publice sau când acordul, obținut în urma unei medieri familiale, este contrar interesului copiilor minori. În cazul în care medierea nu a condus la încheierea unui acord de mediere complet, procedura judiciară își urmează cursul.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 13 Consiliile barourilor au formulat la Grondwettelijk Hof (Curtea Constituțională, Belgia), o acțiune în anularea Legii din 9 aprilie 2017. În susținerea acțiunii menționate, acestea invocă, printre altele, un motiv întemeiat pe încălcarea anumitor dispoziții din Constituția belgiană coroborate cu articolul 201 din Directiva 2009/138.

- 14 În special, consiliile barourilor susțin că legea menționată nu este conformă cu acest articol 201, întrucât, în esență, el nu prevede, pentru deținătorul poliției de asigurare, în cadrul unui contract de asigurare de protecție juridică, dreptul de a-și alege avocatul în cadrul unei proceduri de mediere. Astfel, potrivit consiliilor barourilor, întrucât această procedură este inclusă în noțiunea de „procedură judiciară” în sensul articolului 201 menționat, deținătorul poliției de asigurare ar trebui să dispună de acest drept.
- 15 Instanța de trimitere amintește că, înainte de intrarea în vigoare a Legii din 9 aprilie 2017, orice contract de asigurare de protecție juridică trebuia să prevadă libertatea asiguratului de a alege un avocat sau o altă persoană calificată „atunci când [trebuia] să recurgă la o procedură judiciară sau administrativă”. Legea menționată, extinzând în același timp această libertate de alegere la procedura de arbitraj, ar fi exclus-o pentru procedura de mediere pentru motivul, pe de o parte, că prezența unui consilier nu este de natură să favorizeze medierea și, pe de altă parte, că aceasta nu se întemeiază în mod necesar pe un raționament juridic.
- 16 Instanța de trimitere arată că, desigur, reiese din jurisprudența Curții că noțiunea de „procedură judiciară” în sensul articolului 201 din Directiva 2009/138 trebuie să primească o interpretare largă pentru a proteja interesele deținătorilor poliției de asigurare, acordându-le un drept general și autonom de a-și alege în mod liber reprezentantul legal în limitele stabilite de acest articol.
- 17 Totuși, această jurisprudență nu ar permite să se stabilească cu certitudine dacă respectivul drept se aplică și unei proceduri de mediere precum cea în discuție în litigiul principal. În această privință, instanța de trimitere arată că procedura de mediere prezintă caracteristici similare atât celor ale unei soluționări pe cale amiabilă a litigiului, cât și celor ale unei proceduri judiciare. În special, pe de o parte, ca și procedura de soluționare amiabilă, procedura de mediere ar urmări obținerea unui acord de mediere între părțile în litigiu. Pe de altă parte, procedura de mediere ar fi similară unei proceduri judiciare prin aceea că ar da curs în general unei tranzacții amiabile, ar fi reglementată de Codul judiciar și ar fi susceptibilă să conducă la un acord de mediere încheiat sub îndrumarea unui mediator autorizat, care ar putea fi omologat de instanța competentă printr-o ordonanță de omologare care are efectele unei hotărâri.
- 18 În aceste condiții, Grondwettelijk Hof (Curtea Constituțională) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Noțiunea de «procedură judiciară» prevăzută la articolul 201 alineatul (1) [litera] (a) din [Directiva 2009/138] trebuie interpretată în sensul că aceasta include procedurile de mediere extrajudiciară și judiciară prevăzute la articolele 1723/1-1737 din [Codul judiciar]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 19 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 201 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/138 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „procedură judiciară” prevăzută de această dispoziție include o procedură de mediere judiciară sau extrajudiciară în care o instanță este implicată sau poate fi implicată fie la momentul angajării respectivei proceduri, fie după încheierea acesteia.
- 20 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit că, potrivit articolului 201 alineatul (1) litera (a) menționat, orice contract de asigurare de protecție juridică prevede în mod explicit că, în cazul în care se face apel la un avocat sau la orice altă persoană cu calificare corespunzătoare potrivit legislației interne, pentru a apăra, reprezenta sau servi interesele persoanei asigurate în orice procedură judiciară sau administrativă, persoana asigurată are libertatea de a alege acest avocat sau această altă persoană.

- 21 Întrucât această dispoziție reia în esență articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 87/344, jurisprudența referitoare la această dispoziție este relevantă pentru interpretarea articolului 201 alineatul (1) litera (a) menționat.
- 22 Or, Curtea a avut deja ocazia să precizeze, mai întâi, că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 87/344, referitor la libera alegere a reprezentantului, are o aplicabilitate generală și o valoare obligatorie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2009, Eschig, C-199/08, EU:C:2009:538, punctul 47, Hotărârea din 26 mai 2011, Stark, C-293/10, EU:C:2011:355, punctul 29, și Hotărârea din 7 noiembrie 2013, Sneller, C-442/12, EU:C:2013:717, punctul 25).
- 23 În continuare, din însuși modul de redactare a articolului 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 87/344 rezultă că noțiunea de „procedură administrativă” trebuie interpretată în opoziție cu noțiunea de „procedură judiciară” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2016, Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punctul 19, și Hotărârea din 7 aprilie 2016, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punctul 17). În plus, interpretarea noțiunilor de „procedură administrativă” sau de „procedură judiciară” nu poate fi limitată prin efectuarea unei diferențieri între faza pregătitoare și faza decizională a unei proceduri judiciare sau administrative (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2016, Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punctul 21, și Hotărârea din 7 aprilie 2016, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punctul 19).
- 24 În aceste condiții, nici articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 87/344, nici articolul 201 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/138 nu oferă o definiție a noțiunii de „procedură judiciară”.
- 25 În aceste condiții, conform unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 7 aprilie 2016, Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punctul 22 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 7 aprilie 2016, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punctul 20).
- 26 În primul rând, trebuie amintit, astfel cum rezultă din considerentul (16) al Directivei 2009/138, că obiectivul urmărit de aceasta și în special de articolul 201 referitor la libera alegere a avocatului sau a reprezentantului, este de a proteja în mod corespunzător interesele asiguraților. Aplicabilitatea generală și valoarea obligatorie care sunt recunoscute dreptului de a-și alege avocatul sau reprezentantul se opun, așadar, unei interpretări restrictive a articolului 201 alineatul (1) litera (a) din directiva menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2016, Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punctul 23, și Hotărârea din 7 aprilie 2016, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punctul 21).
- 27 Astfel, în ceea ce privește noțiunea de „procedură administrativă” în sensul acestei dispoziții, Curtea a declarat că această noțiune cuprinde printre altele o procedură la finalul căreia un organism public autorizează angajatorul să efectueze concedierea unui salariat, asigurat pentru protecție juridică, precum și faza plângerii la un organism public în cursul căreia acest organism emite o decizie care poate fi supusă unor căi de atac jurisdicționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2016, Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punctul 28, și Hotărârea din 7 aprilie 2016, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punctul 26).
- 28 În această privință, Curtea a subliniat că o interpretare a noțiunii de „procedură administrativă” limitată doar la procedurile jurisdicționale în materie administrativă, și anume cele care se derulează în fața unei instanțe propriu-zise, ar goli de sens expresia „procedură administrativă” utilizată în mod expres de legiuitorul Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2016, Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punctul 20, și Hotărârea din 7 aprilie 2016, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punctul 18).
- 29 În consecință, astfel cum arată domnul avocat general la punctul 81 din concluziile sale, termenul „procedură” nu cuprinde numai faza căii de atac în fața unei instanțe propriu-zise, ci și o fază care o precedă și care poate conduce la o fază jurisdicțională.

- 30 În ceea ce privește noțiunea de „procedură judiciară”, în sensul articolului 201 din Directiva 2009/138, aceasta trebuie interpretată într-un mod la fel de larg precum cea de „procedură administrativă”, în măsura în care, pe de altă parte, ar fi incoerent ca aceste două noțiuni să fie interpretate în mod diferit în raport cu dreptul de a-și alege avocatul sau reprezentantul.
- 31 În consecință, noțiunea de „procedură judiciară” nu poate fi limitată nici exclusiv la procedurile care nu sunt de materie administrativă și care se derulează în fața unei instanțe propriu-zise, nici prin efectuarea unei diferențieri între faza pregătitoare și faza decizională a unei asemenea proceduri. Astfel, orice fază, chiar preliminară, susceptibilă să conducă la o procedură în fața unei instanțe judecătorești trebuie considerată ca intrând în sfera noțiunii de „procedură judiciară” în sensul articolului 201 din Directiva 2009/138.
- 32 În speță, în ceea ce privește medierea judiciară, din dosarul prezentat Curții rezultă că această mediere este în mod necesar dispusă de o instanță sesizată cu o acțiune jurisdicțională și că aceasta reprezintă o fază a procedurii judiciare inițiate în fața unei instanțe propriu-zise, care este, în principiu, legată de acordul de mediere eventual obținut de părți.
- 33 În aceste condiții, a considera că această mediere nu constituie, la rândul său, în sensul articolului 201 din Directiva 2009/138, o „procedură judiciară” potrivit acestui articol ar priva, numai pentru această fază, asiguratul de dreptul său de a-și alege avocatul sau reprezentantul. Or, nu se poate contesta că asiguratul are nevoie de protecție juridică în faza care, odată începută, face parte integrantă din procedura în fața instanței care a inițiat-o. O asemenea interpretare este de altfel conformă cu obiectivul Directivei 2009/138, amintit la punctul 26 din prezenta hotărâre, care urmărește să asigure o protecție adecvată a asiguraților, în măsura în care le permite să continue să beneficieze de asistența aceluiași reprezentant pentru faza propriu judiciară a procedurii.
- 34 De asemenea, în ceea ce privește procedura de mediere extrajudiciară, nici împrejurarea că aceasta nu intervine în fața unei instanțe nu permite excluderea sa din noțiunea „procedură judiciară” în sensul articolului 201 din Directiva 2009/138.
- 35 Astfel, o asemenea procedură de mediere poate conduce la un acord între părțile în cauză care poate, chiar la cererea uneia dintre ele, să fie omologat de o instanță. În plus, în cadrul procedurii de omologare, respectiva instanță este ținută de conținutul acestui acord, astfel cum a fost definit de părți cu ocazia medierii, în afara ipotezelor în care acesta este contrar ordinii publice sau, dacă este cazul, interesului copiilor minori.
- 36 Rezultă că acordul la care ajung părțile, indiferent dacă rezultă dintr-o mediere judiciară sau extrajudiciară, are drept consecință să oblige instanța competentă care efectuează omologarea sa și prezintă, după ce a dobândit forță executorie, aceleași efecte ca o hotărâre.
- 37 În aceste condiții, rolul avocatului sau al reprezentantului pare chiar a fi mai important în cadrul unei medieri decât în cadrul unei plângeri formulate în fața unei autorități administrative, precum cea menționată la punctul 27 din prezenta hotărâre, a cărei soluție nu este obligatorie nici pentru un eventual organ administrativ ulterior, nici pentru o instanță de contencios administrativ.
- 38 În cadrul unei proceduri care poate stabili în mod definitiv poziția juridică a deținătorului poliției de asigurare, fără să aibă o posibilitate reală de a modifica această poziție prin intermediul unei acțiuni în justiție, deținătorul poliției de asigurare are nevoie de protecție juridică și, ținând seama de efectele omologării acordului care rezultă din mediere, interesele deținătorului poliției de asigurare care a recurs la mediere vor fi mai bine protejate dacă acesta se poate prevala de dreptul la libera alegere a reprezentantului prevăzut la articolul 201 din Directiva 2009/138, întocmai deținătorului poliției de asigurare care s-ar adresa direct instanței.

- 39 În al doilea rând, în ceea ce privește contextul acestui articol 201, este necesar să se arate că domeniul de aplicare al secțiunii 4 din capitolul II din titlul II din Directiva 2009/138 privind asigurarea de protecție juridică este definit la articolul 198 din această directivă deosebit de extins, în măsura în care, potrivit acestei dispoziții, secțiunea menționată se aplică asigurării de protecție juridică prin care o întreprindere de asigurare se angajează, contra plății unei prime, să suporte cheltuielile procedurii judiciare și să furnizeze alte servicii legate direct de acoperirea dată de asigurare, în special pentru a apăra sau a reprezenta asiguratul în proceduri civile, penale, administrative sau de altă natură sau în legătură cu orice plângere împotriva acestuia.
- 40 O astfel de definiție a domeniului de aplicare al acestei secțiuni confirmă o interpretare largă a drepturilor asiguraților prevăzute de secțiunea menționată, printre care în special pe cel de a-și alege reprezentantul vizat la articolul 201 din Directiva 2009/138.
- 41 Pe de altă parte, însuși dreptul Uniunii încurajează recurgerea la procedurile de mediere, astfel cum arată consiliile barourilor, prin intermediul Directivei 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială (JO 2008, L 136, p. 3) sau în temeiul dreptului primar, în special al articolului 81 alineatul (2) litera (g) TFUE, potrivit căruia, în cadrul cooperării judiciare în materie civilă, legiuitorul Uniunii este chemat să adopte măsuri care vizează asigurarea „dezvolt[ării] unor metode alternative de soluționare a litigiilor”. Prin urmare, ar fi incoerent ca dreptul Uniunii să încurajeze utilizarea unor astfel de metode și să restrângă, în același timp, drepturile justițiabililor care decid să se prevaleze de aceste metode.
- 42 Ținând seama de tot ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 201 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/138 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „procedură judiciară” prevăzută de această dispoziție include o procedură de mediere judiciară sau extrajudiciară în care o instanță este implicată sau poate fi implicată fie la momentul angajării respectivei proceduri, fie după încheierea acesteia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 43 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 201 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „procedură judiciară” prevăzută de această dispoziție include o procedură de mediere judiciară sau extrajudiciară în care o instanță este implicată sau poate fi implicată fie la momentul angajării respectivei proceduri, fie după încheierea acesteia.

Semnături